

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Disputationes De Deo Homine, Sive De Incarnatione Filii Dei

Hurtado de Mendoza, Pedro

Antverpiae, 1634

Sectio I. De significatione rerum in recto & in obliquo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82720](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82720)

§. Thom. 9. vt oppositum fieri conentur. Disputabat Anselmus cum haretico censente non posse incarnari personam vnā, quin ceteræ duæ etiam incarnarentur. Anselmus autem ait id tam falsum esse, vt sit impossibile omnes simul incarnari. Nisi fortè intelligatur de potentia communi absque nouo miraculo.

§. 5. Ait P. Valentia cum Caietano, naturam non fatiari intensiue & extensiue supposito diuino, sicut humano. Egregia petitio principij: cur non fatiatur: vel quid est fatiari extensiue, nisi non admittere aliud suppositum? at hoc in controuersiam reuoco. Dicit P. Vasquez supposita diuina esse diuersæ rationis. Contrā: Item vnū humanū, & aliud diuinum, vel angelicum. Si autem natura vno supposito est expleta, non dat locum alij, sicut per te calor productus à luce non dat locum, vt simul producat à calore.

§. 6. Dicit P. Suarez naturam supposito humano esse in se, diuino autem esse in alio: repugnat autem esse in se, & in alio, non tamen in duobus alijs. Contrā: Esse in se, vel per se, nihil est nisi esse cum supposito sibi debito, & cum proprio complemento, ab illoque pendere à posteriori: esse autem in alio, est habere complementum non debi-

tum, illique vniri, & ab eo aliquo modo pendere actu, vel potentia: at de hac eadem re est controuersia, cur non poterit perfici proprio & alieno complemento? & pendere à proprio, & ab alieno supposito? vel actu dependere à proprio; ab alieno autem non actu, sed potentia? quia alienum non est actu necessarium ex suppositione naturalis suppositi; pro quo tamen est aptum subrogari. Sicut per duas vbicationes potest esse, & in hoc gymnasio, & extra illud. Negetur igitur antecedens, vel admittatur consequentia. Recognosce disputationem 11. Metaphys. §. 86. de quo recidet sermo disp. 44.

§. 7. Tertio argumentatur: quia Patri conuenient prædicata Filij per communicationem idiomatum. Id negatur. quia Patri conuenient communia Filio, quæ tunc essent prædicata naturæ diuinæ & naturæ humanæ: esset enim Pater Deus & homo sicut Filius: prædicata verò conuenientia vni personæ ratione personalitatis, non conuenient alij, quia in ea nullam haberent vnionem: cum ergo vniones singulæ essent ad hypostasas, vt sunt propriæ, & non aliquid commune, prædicata Patri conuenientia ratione vnionis hypostaticæ, non conuenient Filio.

DISPUTATIO XXXIX.

Vtrum illæ tres personæ essent vnus homo? an tres?

SECTIO I. *De significatione rerum in recto, & in obliquo.*

SECTIO II. *Veritas propositionum pendet ab identitate rerum significatarum in recto, in subiecto & predicato.*

SECTIO III. *Quæ ponantur in recto, quæ in obliquo.*

SECTIO IV. *Cur sit vnus Deus, & tres personæ?*

SECTIO V. *Tres personæ diuinæ cum vna humanitate essent tres homines; vna verò cum tribus esset vnus homo.*

SECTIO VI. *Prima difficultas contra eam doctrinam.*

SECTIO VII. *Secunda difficultas.*

SECTIO VIII. *Aliquorum doctrina.*

SECTIO IX. *Impugnatur.*

§. I. **H**æc questio affinis est illi vtrum tres personæ diuinæ sint vnus Deus, an tres dei? item si vnus Deus dicendus sit vna persona, an tres personæ? cum enim Deus sit vna natura cum tribus subsistentijs; cur sunt dicendæ tres personæ, & non vna? sicut dicuntur vnus Deus, & non tres dii. Quæ difficultas malè vexauit B. August. tom. 3. lib. 7. de Trinitate à cap. 4. ad finem: nec aliam rationem reddidit nisi vsum vocum. Cæterum questio videtur esse grauior: siquidem grauissima damnantur hæresi, qui aut vnā dumtaxat personam admittunt, vt Sabellius; aut plures deos, vt Pagani. Conabor totius difficultatis nodum soluere ex vera & apud omnes probata philosophia.

SECTIO I.

De significatione rerum in recto, & in obliquo.

§. 2. **S**æpè in disputationibus hæc voces audiuntur, *in recto, & in obliquo*. Nomina flexilia habent plures casus; nominatiuus est casus rectus; genitiuus, & alij sunt casus obliqui. Vnde constitui aliquid in recto, est constitui in nominatiuo: quæ verò constituuntur in obliquo, constituuntur in genitiuo, alijsue casibus. De quo etiam agendum breui disp. 70. à §. 17.

§. 3. Hæc constitutio non consideratur per verba adiectiua; sed solum per substantiuum: quia nomina cum illo congruentia, ponuntur in nominatiuo, aut alijs casibus: adiectiua enim varios exigunt casus pro ipsorum qualitate. Quæ enim oratione actiua constituuntur in recto, passiuæ constituuntur in obliquo; & quæ passiuæ sunt in obliquo, actiuæ constituuntur in recto: vt, *Ego amo Deum: Deus amatur à me*. est ergo considerandum verbum substantiuum.

§. 4. Hoc autem consideratur, quando aliqua vox eo verbo explicatur, aut (vt aiunt) resoluitur in suas partes physicas. ex. gr. dubitat quis quid sit *album*? responderetur, *album est subiectum habens albedinem*:

animem. item *Quid est homo?* respondetur, *Homo est animal rationale*: en verbo substantiuo explicatur illæ voces. Quæ explicatione nonnulla ponuntur in nominatiuo; alia verò in alijs casibus, vt in prima propositione *subiectum habens* est in nominatiuo; *albedinem* autem in accusatiuo. ob quod *subiectum habens* est in recto; *albedo* autem *habita* in obliquo.

§. 5. Dupliciter autem id contingit: Primum, quando in obliquo ponitur aliquid non spectans intrinsecè ad rem significatam voce quæ resoluatur: vt *fidicas: Quid est visio?* respondeo, *Representatio coloris: representatio* est in recto: *color* in obliquo connotatur; non tamen aliquid spectans intrinsecè ad visionem: quia tota ratio videndi est intrinsecè, quin ad illam pertineat *color*: qui connotatur, siue simul notatur, vt terminus extrinsecus visionis. Quod genus connotati in obliquo nostra nunc interest parum.

§. 6. Secundum genus est, quando in obliquo ponitur aliquid intrinsecè pertinens ad rem significatam voce recta: quæ vox significat duos conceptus componentes aliquid: vterque autem est pars physicè aut logicè talis rei: vt *album*, in recto dicitur subiectum, non tamquam totum conceptum albi, quod addit aliquid præter subiectum: *albedo* autem connotatur in obliquo, tamquam pars rei significatæ voce *album*: igitur tam rectum, quam obliquum sunt de conceptu albi; quia sine subiecto, & albedine non est album, at sine colore potest diuinitus esse visio.

SECTIO II.

Veritas propositionum pendet ab identitate rerum significatarum in recto, in subiecto, & prædicato.

§. 7. **H**inc est disquirendum, cur propositiones sint veræ. mitto ratione Aristotelis, ab eo quod res est, vel non est, *propositio dicitur vera vel falsa*. Quæ doctrina est certissima: at oportet quærere quo pacto res sint, aut non sint, vt propositio sit vera, vel falsa. Omnis propositio constat subiecto, prædicato, & vnione. hæc coniungit subiectum, & prædicatum: id est, asserit subiectum, & prædicatum esse idem, vel non esse (si propositio est negatiua.) ex. gr. *Petrus est albus*, *albus* & *Petrus* dicuntur esse eadem res. At tam subiectum, quam prædicatum sunt in recto: nec posset aliter propositio esse vera.

§. 8. Vnde constat veritatem propositionis pendere ab eo quod res est: res autem est in recto, vt propositio sit, sicut res est: cum ergo quamcumque propositionem verbi adiectiuæ explicemus verbo substantiuo, & in huius verbi congruentia subiectum & prædicatum constituuntur in recto, & sic constituta affirmatur verè vnum de altero, aut verè negatur: tunc propositio attingit identitatem subiecti cum prædicato, vel distinctionem, si propositio est negatiua: satis est ergo si bona congruentia nominis cum verbo substantiuo, prædicatum, & subiectum in recto sint idem. Quod exemplis illustro: *Petrus est albus*, est propositio vera: quia *Petrus* & *albus* constituti in recto sunt idem: quamuis prædicatum aliquid in obliquo claudit, quod *Petrus* non est: *albus* enim dicit albedinem in obliquo. *Petr. Hurtado de Mendoza de Incarn. pars I.*

quo, quæ albedo non est *Petrus*. item *Petrus currit*, s. Thom. q. sic exponitur, *Petrus est currens*: est autè vera propositio: quia currens in recto nõ distinguitur à Petro; quamuis cursus positus in obliquo distinguitur.

§. 9. Hinc etiam conspicies, ad veritatem propositionum nihil obesse distinctionem realem obliquorum: quia licet ea omnia, quæ in obliquo ponuntur, sint realiter distincta; propositio est vera, si recta non distinguuntur. ex. gr. *Album est dulce*: subiectum & prædicatum dicuntur in obliquo albedinem & dulcorem: quæ duæ qualitates sunt realiter distinctæ, & tamen propositio est vera, solum quia recta sunt idem: quia id, quod in recto ponitur, in subiecto & prædicato non est distinctum. è contra verò: si recta sunt diuersa, quamuis obliquum sit idem, propositio erit falsa. ex. gr. pone vnã formam in duobus subiectis, non poterit verè affirmari vnum de altero: ex. gr. *materia* & *forma* vniantur vnione vna, quæ sit informatio & materializatio, non potest dici verè, *informatum est, & materializatum*: quia recta sunt diuersa, quamuis obliqua sint idem. item duo vestiti eadem veste non possunt mutuo affirmari.

§. 10. Objicis: *Albedo prædicatur de albo*: ergo opus est, vt sit idem cum illo. Distinguo antecedens: prædicatur in recto, nego antecedens; prædicatur in obliquo, concedo antecedens, & nego consequentiam: quia non prædicatur vt eadem cum subiecto, sed vt habita à subiecto. Perinde enim est, *Album est dulce*; ac, *Pomum habens albedinem habet etiam dulcorem*: cum quibus componit album, & dulce. Complexum vnum non prædicatur de altero: *album* enim acceptum pro toto composito non est *dulce* acceptum pro toto composito: nec ita prædicantur: sed prædicatur subiectum album, & dulce, vt habens eas qualitates, & ab eis denominatur.

SECTIO III.

Quæ ponantur in recto? quæ in obliquo?

§. 11. **F**requenter dicitur à Philosophis & Theologis concreta adiectiuæ præcipue supponere pro subiectis; pro formis autem minus præcipue; vt constat ex S. Thoma 1. p. q. 39. art. 3. & 3 parte q. 3. a. 7. ad 2. & alibi: accipi autem magis præcipue idem est, ac accipi in recto; quæ verò minus præcipue accipiuntur, idem est ac in obliquo constitui. Ratio S. Thomæ est: quia substantiuæ significant essentiam & substantiam; quæ per se est vna, aut plures: adiectiuæ autem significant rem vt inhærentem alij: quæ autem inhærent, accipiunt à subiectis vnitatem, aut pluralitatem.

§. 12. Ratio igitur à priori est: quia rectum significat rem, vt per se stantem, obliqua verò non ita: cum autem in adiectiuis subiectum stet per se, forma verò, aut realiter inhæreat subiecto, aut significetur more inhærentiæ; idè subiectum ponitur in recto, forma verò in obliquo. ex. gr. *Album* significat parietem, aut hominem per se stantem; *albedinem* verò vt illi inhærentem.

§. 13. In concretis substantiuis existimo esse rationem eandem: vt *homo*, *leo*, &c. in his enim aliquid est in recto, & aliquid in obliquo: quia ha-